

για το
ελευθεριακό σχολείο

ΠΑΙΔΕΙΑ

στη Μέρα
της Ισπανίας

*Λίγα λόγια από τους συντρόφους που βρέθηκαν εκεί
και μεταφρασμένα κείμενα...*

**"Έχουμε να φτιάξουμε ελεύθερα σχολεία,
η εκπαίδευση είναι η βάση του αγώνα μας"**

Matilde Felix Carrasquer

Η παρακάτω προσπάθεια προέκυψε μετά από επίσκεψη συντρόφων από τη συλλογικότητα F.A.R.M.A και την κατάληψη κτήματος Πραποπούλου, για 3 ημέρες στο ελευθεριακό σχολείο Παιδεία στη Μέραδα της Ισπανίας το Πάσχα του 2008.

Τα κείμενα (εκτός από τα δύο εισαγωγικά) είναι μεταφράσεις από τα ισπανικά βιβλία της συλλογικότητας Παιδεία:

Παιδεία: 25 anos de educacion libertaria

Παιδεία: Escuela Libre.

Ιστοσελίδα του σχολείου: www.paideiaescuelalibre.org

Ευχαριστούμε τους συντρόφους, τις συντρόφισσες, τις φίλες και τους φίλους για την πολύτιμη βοήθεια τους στη μετάφραση, στη πραγματοποίηση των εκδηλώσεων, στη γραφιστική επιμέλεια και στη συγκέντρωση της παρατιθέμενης βιβλιογραφίας.

Το παρόν έντυπο διανέμεται χωρίς αντίτιμο με τη λογική της ελεύθερης συνεισφοράς. Η αναπαραγωγή μέρους ή όλου του εντύπου για κινηματικούς σκοπούς είναι επιθυμητή.

F.A.R.M.A: www.farmazapatista.blogspot.com

Κατάληψη κτήματος Πραποπούλου: www.protovouliaxalandriou.blogspot.com

Κατάληψη Επιτοχυντής Ελευθερονίου: www.elefteronio.org

Επικοινωνία: klapeto@riseup.net, paner@riseup.net

Ξυπνήσαμε γρήγορα, ήπαμε ένα καφέ και κατεβήκαμε τρέχοντας στο δρόμο για να προλάβουμε το σχολικό. Οι αναμνήσεις από τα σχολικά μας χρόνια ήταν ήδη εκεί... Περιμέναμε λίγο, παρέα με τους γονείς, τα παιδάκια και τα χαμόγελά τους. Στο σχολικό γνωρίσαμε ένα σύντροφο από την Μαδρίτη που ήταν στο σχολείο για ένα μήνα κάνοντας μια εργασία. Σπούδαζε παιδαγωγική ή κάτι σχετικό. Ένα ένα τα παιδιά άρχισαν να μας ρωτάνε «Από πού είστε;» και «Τι κάνετε εδώ;». Αρχίσαμε την κουβέντα και πλησιάζοντας αργά προς το σχολείο, οι αναμνήσεις μας έφευγαν και ανοίγονταν μπροστά μας κάτι άλλο, ανθρώπινο, συντροφικό και ελεύθερο.

Φτάνοντας στο σχολείο κατεβήκαμε από το λεωφορείο και όλα τα μεγαλύτερα παιδιά πήραν από το χέρι τα μικρά (δύο μέχρι τεσσάρων χρονών) και σιγά σιγά περπάτησαν προς το χώρο που περνάγανε την μέρα τους τα μικρά. Περιμένοντας και εμείς έξω από το λεωφορείο, μας πήραν και εμάς από το χέρι τα μικρά, νομίζοντας από συνήθεια πως θα τα οδηγούσαμε κάπου αλλά στην ουσία, αυτά μας οδηγούσαν με τα απλά τους λόγια και βήματα στο εσωτερικό του σχολείου. Μπαίνοντας στις αίθουσες και βλέποντας τα να κατεβάζουν τις καρέκλες, που είχαν σχεδόν το ίδιο μέγεθος με αυτά, από τα τραπέζια που και αυτά ήταν στο ύψους του κεφαλιού τους, αρχίσαμε να μπαίνουνε στο κλίμα.

Όλα άρχισαν να κυλούν στο σχολείο, όπως κάθε μέρα, με τις συλλογικές εργασίες. Παιδάκια άρχισαν να σκουπίζουν το πάτωμα με σκούπες και φαράσια, με

πολλή έμπνευση και διάφορους τρόπους μιας και ήταν πολύ μεγαλύτερα από αυτά, μιλώντας, τρέχοντας, με χαρά.

Εμείς στεκόμασταν εκεί, παρατηρώντας χωρίς να ξέρουμε τι να κάνουμε. Αποφασίσαμε να δράσουμε. Σταματήσαμε δυο κοριτσάκια και τα ρωτήσαμε... «Τι κάνετε εδώ;». Αυτή ήταν η αφορμή για να μαζευτούν και να μας ξεναγήσουν στο σχολείο. Μας εξήγησαν για τις συλλογικές εργασίες, το παιχνίδι, τον κήπο, το φαγητό, τις κάρτες δεομεύσεων, την συνέλευση, την διαχείριση των οικονομικών και την πνευματική εργασία. Αφού γυρίσαμε τους χώρους, ξαιλώσαμε στο πάτωμα και κουβεντιάζαμε. Χρειαζόμασταν την πληροφορία αλλά πιο πολύ απ' όλα χρειαζόμασταν τα απλά και παιδικά τους λόγια, τις κινήσεις τους. Κάτι περίεργο είχε αρχίσει να συμβαίνει όσο περνούσε η ώρα. Συνειδητοποιούσαμε πως αυτά τα κοριτσάκια που μας έφταναν ίσα ως την τσέπη του παντελονιού, ήταν συντρόφισσες.

Αυθόρμητα (τρομάρα μας!) αποφασίσαμε να προβοκάρουμε... Ρωτάμε... «Δηλαδή τι είναι η συνέλευση;». «Η συνέλευση είναι όταν μαζευόμαστε όλοι μαζί και συζητάμε για τα πράγματα που συμβαίνουν. Έρχονται όλοι όσοι θέλουν να συμμετέχουν. Εκεί παίρνουμε όλες τις αποφάσεις. Είναι το μέρος που κάνουμε τις προτάσεις. Είναι πολύ σημαντικές οι προτάσεις. Χωρίς αυτές δεν μπορούμε να προχωρήσουμε...»

Έχετε πάρει ποτέ μαθήματα ελευθεριακής σκέψης και πράξης από ένα εξάχρονο; Είναι ότι πιο απελευθερωτικό, ελπιδοφόρο και ουτοπικό μπορεί να συμβεί. Δεν μπορέσαμε να πούμε κάτι. Απλά θυμηθήκαμε τις ατελείωτες συνελεύσεις, χωρίς προτάσεις, χωρίς διάθεση για διάλογο και σύνθεση, χωρίς αποτελέσματα. Για να ξεπεράσουμε την έκπληξη και την αμηχανία μας, ξεκινήσαμε ένα παιχνίδι με παλαμάκια, το «Αν θέλεις να χορέψεις;» που συνήθιζαν να παίζουν τα παιδιά...

Περπατώντας στον χώρο, διαβάζαμε τα ρητά στους τοίχους. Μίλαγαν για την αλληλεγγύη, την ισότητα, την αυτοδιάθεση, την ελευθερία. Είχαμε μπει σε μια διαδικασία μάθησης, ρουφάγαμε την ουτοπία με όλες μας της αισθήσεις, το συναίσθημα και την σκέψη.

Μετά το πρωινό, ήρθε η ώρα της πνευματικής εργασίας. Κάποια παιδιά ήταν σε ένα μεγάλο τραπέζι και διάβαζαν, άλλα είχαν βιβλία στον κήπο, μόνα τους ή σε ομάδες. Εμείς πήγαμε σε ένα εργαστήριο (δηλαδή μάθημα) «Δημιουργικών Μαθηματικών» με παιδάκια 5-7 χρονών. Μόνα τους κάθονταν στα θρανία, σηκώνονταν στον πίνακα, έπαιρναν τον λόγο, έκαναν πράξεις, διόρθωναν το ένα το άλλο. Εκεί βρισκόταν και μια ενήλικας. Όταν κόλλαγαν κάπου, σηκωνε το χέρι, έπαιρνε τον λόγο όπως όλοι και όλες και βοηθούσε την κατάσταση. Μετά το εργαστήριο της ζητήσαμε να μας πει λίγα λόγια για το πώς λειτουργούν τα εργαστήρια. Ήταν η πρώτη μας επαφή με ενήλικα, αρκετές ώρες μετά την άφιξη μας στο σχολείο.

Κατεβαίνοντας κάτω είδαμε δυο κοριτσάκια συγχισμένα. Συνειδητοποιήσαμε πως δεν είχαμε δει άνθρωπο να κλαίει, να γκρινιάζει ή να φωνάζει ως τότε. Δεν καταλάβαμε τι έγινε, μέχρι την ώρα της γενικής συνέλευσης που τέθηκε το θέμα, αλλά είδαμε πως διαχειρίστηκαν το πρόβλημα. Το ένα κοριτσάκι προσπαθούσε να πείσει το άλλο πως έπρεπε να μιλήσουν για αυτό που είχε συμβεί μεταξύ τους και να μην το αφήσουν άλυτο. Το άλλο κοριτσάκι δεν ήθελε να μιλήσει και έτσι η ομάδα στην οποία συμμετείχαν τα κορίτσια, κάλεσε επιτόπου συνέλευση. Κουβέντισαν λίγο και αποφάσισαν να το αφήσουν για την κεντρική συνέλευση του σχολείου. Αργότερα μάθαμε πως διαχειρίζονται τα προβλήματα στις διαπροσωπικές τους σχέσεις με την

λογική πως πρέπει να λύνονται όταν προκύπτουν, με εργαλεία τον διάλογο και χωρίς βία, γιατί αν αφεθούν τότε πολλαπλασιάζονται σε άλλα, δηλαδή λειτουργούν σαν αφορμές για προστριβές ξεχνώντας με τον καιρό το αρχικό πρόβλημα.

Ήταν ένας διάλογος και σκέψεις που δεν μπορούσαμε να τα μεταφέρουμε ούτε καν σε μεγαλύτερες ηλικίες. Δεν είχαμε τις αναφορές. Πως διαχειρίζονταν έτσι τα παιδιά τις σχέσεις τους; Πως διαχειριζόμαστε τις δικές μας; Έχουμε το θάρρος να αντιμετωπίσουμε με ειλικρίνεια και διάθεση για λύση, χωρίς εξουσιαστικές σχέσεις, ανταγωνισμούς και βία, τα προβλήματα που προκύπτουν ανάμεσα μας;

Η εμπειρία είχε αρχίσει να γίνεται ριζοσπαστική, η εμβάθυνση στην ελευθεριακή σκέψη αναπόφευκτη και ιδιαίτερα συναρπαστική μιας και οι οδηγοί μας σε αυτό το ταξίδι ήταν οι πιο μικροί σύντροφοι και συντρόφισσες που είχαμε γνωρίσει ποτέ.

Συνεχίσαμε να περιφερόμαστε, να μιλάμε, να παίζουμε, να ρωτάμε, ώσπου ήρθε η ώρα για την κεντρική συνέλευση της εβδομάδας και σιγά σιγά άρχισαν να συγκεντρώνονται τα παιδιά. Υπήρχε συντονιστής που έδινε τον λόγο, κρατούσαν πρακτικά (ένας από τους πιο σοβαρούς λόγους για να μάθουν να γραφούν και να διαβάζουν, απ' ότι μάθαμε αργότερα), συμμετείχαν οι ενήλικες ισότιμα με τα παιδιά και παραβρισκόμασταν και εμείς. Είδαμε πολύ μικρά και μεγάλα παιδιά να παίρνουν το λόγο, σχεδόν όλα και να μιλάνε για τα θέματα που τους απασχολούν, να κάνουν προτάσεις για λύσεις, να σέβονται όποιον μιλούσε και να μιλάνε με ειλικρίνεια. Είδαμε την αλληλεγγύη που υπάρχει μεταξύ τους, τα μικρά παιδάκια που κάθονταν στα πόδια των μεγαλύτερων, τις πολύ ουσιαστικές τοποθετήσεις των ενηλίκων και την βροχή από ευρηματικές προτάσεις για λύση κάθε είδους θέματος και προβλήματος που προέκυπτε. Ήταν μια συνέλευση τριών ωρών που μέσα από πολύ ανθρώπινες, αλληλέγγυες, μη βίαιες αλλά διαλεκτικές, οριζόντιες διαδικασίες κατέληξε σε πολλά αποτελέσματα για την καλύτερη αυτοδιαχείριση της καθημερινότητας όλων στο σχολείο. Μια συνέλευση παράδειγμα που θα κουβαλάμε μέσα μας για πολύ καιρό.

Έτσι, και με πολλά άλλα που θα ανακαλύψουμε στην πορεία, κύλισαν οι τρεις μέρες στο ελευθεριακό σχολείο «Παιδεία», ένα σχολείο και για εμάς, το πρώτο πραγματικό σχολείο, που μας βοήθησε να κατανοήσουμε καλύτερα τις ατομικές και συλλογικές μας πρακτικές, στα πλαίσια της ελευθεριακής σκέψης, στον μακρύ δρόμο προς την αναρχική ουτοπία και την διερεύνηση – διεύρυνση της ελευθερίας.

Γυρνώντας στην πόλη το απόγευμα ξαπλώσαμε στα γρασιδία... Προσπαθήσαμε να κατανοήσουμε αυτό που είχαμε ζήσει. Τόσο ριζοσπαστικό και ταυτόχρονα τόσο αυθόρμητο, φυσικό και ελεύθερο. Ο καθένας και η κάθε μια με το δικό της και το δικό του βήμα, αλλά όλοι και όλες μαζί, προς την ελευθερία.

...και τότε ήρθε σαν αστραπή, η δική μας ανάμνηση, τα δικά μας σχολικά χρόνια, οι εξετάσεις, οι παρουσίες, το κουδούνι, τα χριστιανικά και εθνικά σύμβολα, οι φωνές και τα κλάματα, οι δάσκαλοι, η καταστολή, η απάθεια και η υποταγή, η αντίδραση, η απέχθεια για την γνώση, ο ανταγωνισμός, η ψυχολογική και σωματική βία...

Που ήταν όλα αυτά, όλες αυτές τις μέρες στο σχολείο που βρισκόμασταν; Σιγά σιγά αισθανόμασταν τι μας είχαν στερήσει... Τι μας είχαν αρνηθεί... Φύγαμε με μια υπόσχεση. Να κάνουμε ότι μπορούμε, για να μην στερήσουμε και εμείς τα ίδια από τις επόμενες γενιές...

Στο κόσμο έχουν υπάρξει και υπάρχουν αρκετά ελεύθερα σχολεία, δημοκρατικά σχολεία, ελευθεριακά.. πολλά από τα οποία είτε είναι λιγότερο αυταρχικά από τα "κανονικά" και οι μαθητές-τριες συμμετέχουν στη λήψη αρκετών αποφάσεων, αλλά ο έλεγχος και η υπακοή είναι ορατοί, είτε δεν αμφισβητούν τις κυρίαρχες κοινωνικές δομές και δεν σκοπεύουν στη κοινωνική αλλαγή. Το ελευθεριακό σχολείο Paideia από την άλλη, είναι ένα παράδειγμα όπου τα ελευθεριακά, αντιεξουσιαστικά προτάγματα εφαρμόζονται στην πράξη και ταυτόχρονα γίνεται μια ριζοσπαστική κριτική της κοινωνικής κατάστασης, του πολιτικού συστήματος, των οικονομικών σχέσεων, των σχέσεων μεταξύ φύλων και κάθε σχέσης εξουσίας.

Η Paideia είναι ένας ζωντανός και υπαρκτός χώρος που δείχνει πως τα προτάγματα και οι προτάσεις μας για την κοινωνική οργάνωση δεν είναι κάποιες ουτοπικές, ασαφείς διακηρύξεις, αλλά μπορούν να πάρουν σάρκα και οστά ακόμα και σήμερα σε ένα τόσο εχθρικό περιβάλλον. Είναι ένας τόπος όπου και εμείς οι ίδιοι μπορούμε να κατανοήσουμε βαθύτερα, να γνωρίσουμε καλύτερα και να αγγίξουμε τον κόσμο για τον οποίο παλεύουμε. Είναι ένα εργαστήριο συνεχούς πειραματισμού, από όπου μπορούμε να μάθουμε λίγο περισσότερο τι είναι η ελευθερία: ατομική και συλλογική, τι είναι ο διάλογος, πώς να συμβιώνουμε χωρίς βία, τι είναι η οριζόντια συνέλευση, να μάθουμε, να γνωρίσουμε... Να μάθουμε και για τον ατομικό μας δρόμο προς την ελευθερία, αλλά και για τον τρόπο με τον οποίον συμμετέχουμε και συμβιώνουμε με άλλους ανθρώπους σε συλλογικές διαδικασίες περπατώντας μαζί προς την κοινωνική απελευθέρωση.

Η κυρίαρχη εκπαίδευση αποτελούσε και αποτελεί ίσως τον σημαντικότερο μηχανισμό ελέγχου, χειραγώγησης και δημιουργίας πειθήνιων προσωπικοτήτων μέσα από μια νεκρή διαδικασία που γεμίζει τους ανθρώπους με φοβίες, άγχη και τους κάνει ανταγωνιστικούς. Από την άλλη, όταν κομμάτια της κοινωνίας παίρνουν την εκπαίδευση στα χέρια τους από τα κάτω, δημιουργούν διαδικασίες ζωντανές που κάνουν τους ανθρώπους που συμμετέχουν σε αυτές πιο ελεύθερους και εντοχισμένους και συμβάλλουν στη κοινωνική αλλαγή. Τέτοια παραδείγματα υπάρχουν στα Ζαπατιστικά σχολεία, στα αυτοοργανωμένα σχολεία ιθαγενικών, και όχι μόνο, κινημάτων ανά τον κόσμο, σε εργαστήρια και μαθήματα σε αυτοδιαχειριζόμενους χώρους και καταλήψεις, σε παιδικά στέκια και σε σχολεία όπως η Paideia.

Έτσι, είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μας να απελευθερώσουμε τη δυναμική της δημιουργικότητας μας και να προσπαθήσουμε στο ΤΩΡΑ και στο ΕΔΩ να χτίσουμε διαδικασίες μάθησης όπου η ελευθερία, η αλληλεγγύη και η ισότητα θα αποκτούν υπόσταση καθημερινά στη πράξη, στη ζωή μας.

Οι σύντροφοι που βρέθηκαν εκεί...

Η εκπαίδευση μπορεί να είναι μια πηγή ατομικής και συλλογικής απελευθέρωσης

Το ελεύθερο σχολείο Παιδεία δημιουργήθηκε στη Μέρικα τον Ιανουάριο του 1978, μετά από πρωτοβουλία τριών γυναικών αφοσιωμένων στο χώρο της εκπαίδευσης και έχοντας ξεκάθαρους ιδεολογικές αναφορές. Μπροστά στο αδύνατο να πραγματοποιήσουν μια ελεύθερη εκπαίδευση στο δημόσιο σχολείο αποφάσισαν να δημιουργήσουν το Ελεύθερο Σχολείο Παιδεία.

Η φιλοσοφία που διέπει το Ελεύθερο Σχολείο είναι μια αναρχική φιλοσοφία που υπερασπίζεται πρώτα από όλα μια ηθική της αναρχίας. Σκοπό έχει τη δημιουργία ενός τύπου ανθρώπου, που μέσα από την καθημερινότητα μαθαίνει να ζει, ζώντας σε ανθρώπινες σχέσεις διαμετρικά αντίθετες από τις καθιερωμένες. Από αυτές που έχει επιβάλλει ένα σύστημα εξουσιαστικό στη δομή του, φιλελεύθερο στην οικονομία του και πολύ περιορισμένο δημοκρατικά σε ό,τι αφορά το σεβασμό των ατομικών ελευθεριών. Παράλληλα χωρίς να ξεχνά τη φασιστική κληρονομιά της συγκεκριμένης χώρας, με την οποία έχουν μεγαλώσει τέσσερις γενιές ισπανών-ισπανίδων.

Το Ελεύθερο Σχολείο υπερασπίζεται τον αναρχισμό σαν μια ουτοπία, θεωρώντας τον σαν μια ανθρώπινη διαδικασία εξέλιξης, δημιουργίας, αλλαγής, αναζήτησης και πολιτισμού με στόχο να παράξει ένα τρόπο σκέψης που επαναστατικοποιεί τις διαπροσωπικές σχέσεις και τις σχέσεις μεταξύ ομάδων, μέσα από μια διαδικασία εσωτερικής επανάστασης, για να μπορέσουμε να πραγματοποιήσουμε μια άλλη επανάσταση εξωτερική, που θα προκαλέσει μια σημαντική μεταβολή στις υπάρχουσες δομές, στις σχέσεις και στους τρόπους επικοινωνίας.

Αυτή η προσωπικότητα που το Ελεύθερο Σχολείο προσπαθεί να διαμορφώσει βασίζεται στην ίδια την ηθική της Αναρχίας που μεταβάλλει τον υπάρχοντα τρόπο ζωής εγκαθιστώντας σχέσεις Ισότητας (μεταξύ φύλων, ηλικιών, φυλών, κουλτούρας και κοινωνικών τάξεων) και Αλληλεγγύης, όπου η αμοιβαία βοήθεια εξαλείφει την ανασφάλεια και την ανθρώπινη μοναξιά και ταυτόχρονα δεν παράγει μάζες πανομοιότυπες στη σκέψη που χρειάζονται προστατευτισμούς κρατικούς ή

πατερναλιστικούς. Το Ελεύθερο Σχολείο εφαρμόζει και χρησιμοποιεί την ατομική και συλλογική Ελευθερία πάνω στη βάση της λήψης ευθυνών σύμφωνα με τις δυνατότητες του κάθε ανθρώπου. Υπερασπίζεται και καθιερώνει τη Δικαιοσύνη την οποία θεωρεί ως «συνεισφορά του καθενός και καθεμίας σύμφωνα με τις δυνατότητές του-της προς καθένα και καθεμία σύμφωνα με τις ανάγκες του-της». Η Δημιουργικότητα λειτουργεί ως αναζήτηση νέων τρόπων ζωής και κοινωνικής οργάνωσης, η αυτοδιαχείριση ως εναλλακτική στην ιεραρχία και η συνέλευση ως αποφασιστικό και συμβουλευτικό όργανο για κάθε τι που αφορά τη συλλογικότητα.

Ο τελικός σκοπός είναι η αναζήτηση του αυτοκαθορισμού και της ευτυχίας.

Ένα σύστημα εξουσιαστικό και άδικο έχει παράξει ένα τύπο ανθρώπου με σχέσεις όπου η βία, ο ανταγωνισμός, η απουσία επικοινωνίας, η απομόνωση, ο ρατσισμός, η ξενοφοβία και οι διακρίσεις σε όλες τις μορφές κυριαρχούν και αποδεικνύουν μια κοινωνία άδεια, απαθή, κομφορμιστική, άδικη και εξαρτημένη, όπου «ο φόβος μπροστά στην ελευθερία» είναι ιδιαίτερα ενταμένος και η επιθυμία για ανθρώπινη εξέλιξη ανύπαρκτη. Το σημερινό φιλελεύθερο-αστικό σύστημα έχει προκαλέσει μια κοινωνία δυστοχισμένη, γιατί αναπαράγει σύγχυση όσον αφορά το ποιο είναι το νόημα της ζωής και κατά συνέπεια γίνεται κάθε μέρα πιο βίαιο, πιο καταστροφικό και πιο παράλογο.

Η εκπαίδευση, η οποία είναι η επιστήμη και η τέχνη που μας διευκολύνει να μάθουμε να ζούμε ανθρώπινα, έχει μετατραπεί σε ένα όργανο χειραγώγησης που εύκολα απανθρωποποιεί τους ανθρώπους. Με δεδομένο ότι σήμερα μπορούμε να μάθουμε για τα πάντα, αλλά όχι για το πώς να ζήσουμε - το οποίο πιστεύουμε είναι η πιο δύσκολη υπόθεση και η μόνη που βαδίζει με σκοπό τη μέγιστη δυνατή ελευθερία και ευτυχία - οι θεμελιώδεις στόχοι που τίθενται είναι :

- Μια θεμελιώδης αλλαγή στη δομή της παραδοσιακής οικογένειας
- Σεξουαλική ελευθερία των παιδιών, των εφήβων και των νέων
- Απελευθέρωση της γυναίκας
- Προσωπική αυτονομία, νοητική και συναισθηματική
- Ατομική και συλλογική ελευθερία
- Οικονομική αυτοδιαχείριση και αυτοδιαχείριση της ζωής
- Υπευθυνότητα και αναζήτηση δημιουργικής εργασίας
- Σχέσεις βασισμένες στον διάλογο
- Εξάλειψη των βίαιων και ανταγωνιστικών σχέσεων

Είναι σαφές πως για να υπάρξει μια κοινωνική αλλαγή είναι απαραίτητο πρώτα να υπάρξει μια αλλαγή στη προσωπικότητα των ανθρώπων όντων και στη συνέχεια για να μπορέσει η προσωπική αλλαγή να γενικευτεί χρειάζεται να στηρίζεται σε ουσιαστικές αλλαγές στη δομή της κοινωνίας και στη δομή της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας.

Το παραδοσιακό σχολείο με τα προγράμματα του, τη γραφειοκρατία του, τα επίπεδα και τις εξετάσεις του, έχει τα απαραίτητα μέσα για να επιτύχει τους σκοπούς του, για αυτό και πρέπει να εξαλείψουμε κάποια στοιχεία του και να προσαρμόσουμε άλλα, ώστε να αποφύγουμε την αποτοχία του Ελεύθερου Σχολείου και να επιτύχουμε τη διατήρηση και την επιρροή του.

Σε αυτή τη δική μας ιστορική στιγμή, γνωρίζουμε πως η αναρχία είναι η μόνη ζωντανή ουτοπία που έχει απομείνει και πως ο κόσμος για να συνεχίσει να προοδεύει χρειάζεται μια ουτοπία. Όμως, αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να αρχίσουμε να την χτίζουμε από τα κάτω, σιγά-σιγά αντί να καταναλώνουμε την ενέργεια μας σε αγώνες που δεν πρόκειται να κερδίσουμε.

Η εξουσία, το γνωρίζουμε, μας κάνει εξαρτημένους και μας δίνει ασφάλεια, για αυτό είναι τόσο αποτελεσματική και αποδεκτή. Η ελευθερία μας γεννά φόβο και ανασφάλεια, η οποία όμως αντικαθίσταται από την συλλογική αλληλεγγύη, την αμοιβαία βοήθεια.

Για να αγαπήσουμε την ελευθερία πρέπει να μάθουμε να την ασκούμε, πρέπει να μάθουμε να την κατανοούμε, πρέπει να μάθουμε... Όπως όλα στο ανθρώπινο είδος, το να είσαι ελεύθερος-η μαθαίνεται, δεν γίνεσαι ελεύθερος-η αυθόρμητα, όπως δεν γίνεσαι γνώστης αυθόρμητα, όπως δεν γίνεσαι τίποτα σε αυτό το κόσμο αν δεν το μάθεις.

Συνεχίζουμε σκεπτόμενοι το ίδιο με την πρώτη μέρα που ξεκινήσαμε αυτό το μονοπάτι. Το να διδάσκουμε σύμφωνα με τις αξίες της αναρχίας είναι ο καλύτερος τρόπος για να διδάσκουμε, αν θέλουμε έναν καλύτερο κόσμο.

Τα εμπόδια ήταν πολλά, θα μπορούσαμε να γράψουμε βιβλία για αυτά. Η ζωή, όταν πρόκειται για τη ελευθερία, δεν είναι σε καμία στιγμή βαρετή και παρά τις πολλές δυσκολίες, συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε για αυτό που πιστεύουμε, συνεχίζουμε να αγαπάμε κάθε ανθρώπινο ον και πάνω από όλα εκείνους που είναι πιο αδύναμοι, πιο άδικα μεταχειριζόμενοι από ένα κόσμο διακρίσεων, αδικίας, βίας που παράγει μια κοινωνία εξουσιαστική, καταπιεστική και επιφανειακή.

Η αυτοδιαχειριζόμενη εκπαίδευση βασίζεται στον άρρηκτο σύνδεσμο δουλειάς και διερεύνησης, παιχνιδιού και περιουλλογής, θεωρίας και πρακτικής, χειρονακτικής και πνευματικής εργασίας, προσωπικών εμπειριών και βιωμάτων ομοιοδημότε τύπου και συνειδητοποίηση αυτών που βλάπτουν τη διαδικασία της ατομικής και συλλογικής ωρίμανσης.

Η αυτοδιαχειριζόμενη εκπαίδευση αντιτίθεται σε εκπαιδεύσεις:

ταξικές
ανταγωνιστικές
που κάνουν διακρίσεις
αυταρχικές

Για το λόγο αυτό προωθούμε μια ολοκληρωμένη και εξισωτική εκπαίδευση.

Αυτού του είδους η ελευθεριακή εκπαίδευση βασίζεται στην αμοιβαία βοήθεια, με στόχο να ενισχύει και να δέχεται την διαφορετικότητα και τη δημιουργικότητα κάθε ατόμου. Ο πλούτος των ατομικών διαφορών αντιτίθεται στην ομοιομορφία της παραγωγικής αλυσίδας, τη μαζοποίηση και την αυτοματοποίηση των ανθρωπίνων ομάδων. Η προσωπική πρωτοβουλία και όχι η υποταγή στην εξουσία πρέπει να στηρίζει την εκπαιδευτική δυναμική. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών έγκειται στο να κάνουν αισθητή την αναγκαιότητα εμπλουτισμού της περιέργειας, σχετικά με τον κόσμο και τους ανθρώπους, και των τρόπων επικοινωνίας των σκέψεων και των ενδιαφερόντων.

Το Ελευθεριακό σχολείο «Παιδεία», ενάντια στον ιδεολογικό ολοκληρωτισμό, υπερασπίζεται την ελεύθερη έκφραση και την συνεχή κριτική μέσω του πλουραλισμού των ιδεών, με τρόπο ώστε κάθε άτομο να μπορεί κάθε στιγμή να ξαναδημιουργήσει την προσωπική του/της αντίληψη για τον κόσμο και την ζωή, και να αμφισβητήσει όλη την καθεστηκυία κουλτούρα. Έτσι η διαρκής εκπαίδευση των ατόμων μετατρέπεται σε ένα εργαλείο με το οποίο μια αυτοδιαχειριζόμενη κοινωνία/κοινότητα αμφισβητεί και αναδημιουργεί συνεχώς τον εαυτό της.

Όσον αφορά την οικονομική αυτοδιαχείριση, αυτή πραγματοποιείται με τον ακόλουθο τρόπο: Η συλλογικότητα αποτελείται από ανθρώπους που δουλεύουν μέσα στο σχολείο και άλλους που δουλεύουν έξω από αυτό. Οι άνθρωποι που εργάζονται μέσα στο σχολείο λαμβάνουν το μισθό που προκύπτει από τις εισφορές του μαθητικού σώματος, όταν έχουν καλοφθει τα έξοδα. Οι άνθρωποι που εργάζονται εκτός σχολείου συνεισφέρουν μια μηνιαία ποσότητα χρημάτων που έχει καθοριστεί από πριν και καλύπτουν τις ανάγκες που θα παρουσιαστούν: αγορά εκπαιδευτικού υλικού, κουζινικά σκεύη, βιβλία, οπτικοακουστικά μέσα κλπ. Επίσης, στο πλαίσιο της αλληλεγγύης όσοι γονείς έχουν τη δυνατότητα μπορούν να συνεισφέρουν περισσότερο από τους άλλους, αλλά δεν αυτό δεν γίνεται συχνά.

Τα παιδιά που φοιτούν στο σχολείο έρχονται στις 10 το πρωί και φεύγουν στις 6 το απόγευμα. Στο σχολείο ετοιμάζουν και τρώνε πρωινό, μεσημεριανό και κολατσιό. Πάνε και έρχονται από το κέντρο με σχολικό μέσο μεταφοράς γιατί το σχολείο βρίσκεται μακριά από την πόλη. Το σχολείο παραμένει ανοιχτό μέχρι τις 9 το βράδυ γιατί η συλλογικότητα δουλεύει μέχρι αυτή την ώρα και μερικές φορές περισσότερο για

να αντιμετωπίσει τα τυχόν προβλήματα έτσι ώστε όλα να λειτουργούν όσο το δυνατόν καλύτερα.

Οι μαθητές που είναι στον τελευταίο χρόνο και θα πάνε τον επόμενο χρόνο στα κρατικά σχολεία μένουν ως τις 8 το βράδυ για να πάρουν μια εκπαίδευση πιο σύμφωνη με τα κατεστημένα πρότυπα και να μην αντιμετωπίσουν πρόβλημα ελλιπούς γνώσης. Αυτή η επιμήκυνση του ωραρίου, επιλέχθηκε από αυτούς που βρίσκονται σε αυτή τη κατάσταση επειδή δεν ήθελαν να στεροούνται αυτές τις γνώσεις και τους δίνει σιγουριά για να ανταπεξέλθουν καλύτερα στην αλλαγή. Πρέπει να λάβουμε υιόψη ότι δεν θέλουν να τους κατηγορήσει κανείς ότι δεν ξέρουν αυτά που απαιτούν τα "προγράμματα σπουδών" τους, αλλά ξέρουν και αυτά και πολλά παραπάνω. Αισθάνονται την ευθύνη να δείξουν πως μια ελευθεριακή εκπαίδευση είναι καλύτερη από τις συμβατικές. Έτσι αυτοδιαχειρίζονται τη μόρφωση τους και πραγματοποιούν μια ακόμη ιπυχή της αυτοδιαχειριζόμενης εκπαίδευσης.

Η αυτονομία των μαθητών

Η έννοια της αυτοδιαχείρισης αναφορικά με τους μαθητές ξεκινά από την προσωπική αυτονομία και την άσκηση της ελευθερίας στις αποφάσεις και στη συσχέτιση με άλλους ανθρώπους, που αρχίζει στο σχολείο από την ηλικία των ενάμιση με δύο ετών .

Έτσι οι μαθητές συνεργάζονται για τα εξής:

- Επιλέγουν εργασίες
- Επιλέγουν εργαστήρια (μαθήματα)
- Τακτοποιούν τους εσωτερικούς χώρους
- Καλλιεργούν και φροντίζουν το κήπο
- Καθαρίζουν τους εξωτερικούς χώρους
- Μαγειρεύουν το μεσημεριανό
- Ετοιμάζουν πρωινό και απογευματινό
- Κάνουν τα ψώνια
- Κρατούν τους λογαριασμούς
- Προετοιμάζουν και παραδίδουν εργαστήρια (μαθήματα)
- Ρυθμίζουν τις ατέλειες
- Ζωγραφίζουν κτλ..

Δηλαδή, όλες οι δραστηριότητες γίνονται με τη συμμετοχή όλων των ανθρώπων που εμπλέκονται στη διαδικασία

Αυτό που κάνει η ομάδα των ενηλίκων πάνω από όλα είναι το να εισάγει τις αξίες της συμβίωσης, όλα τα άλλα είναι προτάσεις των ομάδων στη γενική συνέλευση. Η ομάδα των ενηλίκων όπως και η ομάδα των μεγαλύτερων παιδιών, παρεμβαίνει για να επιτυγχάνεται η συμβίωση σύμφωνα με τις αξίες της αναρχίας, και στοχάζεται πάνω στα λάθη που γίνονται σε αυτό το τομέα. Ο τρόπος όμως με τον οποίο πραγματώνεται η συμβίωση είναι δουλειά των παιδιών, αν και οι ενήλικοι έχουμε το δικαίωμα να το συζητάμε όταν βλέπουμε πως κάτι δεν είναι δίκαιο ή μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην ισορροπία. Σε διάφορες περιπτώσεις, αυτό που μας ενδιαφέρει είναι ακριβώς το να συμμετέχουν όλοι στην αυτοδιαχείριση, δεδομένου πως πάντα είναι πιο εύκολο να αφήνεται στην εξάρτηση και στην απουσία υπευθυνότητας.

Οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν τα παιδιά ισχύουν γιατί αναγνωρίζουν πως αυτός που δεν ανταποκρίνεται στις δεσμεύσεις του δεν είναι ελεύθερος και έτσι καταβάλλουν προσπάθεια στον τομέα των αξιών, της εργασίας και της ειρηνικής και αλληλέγγυας συμβίωσης (ακολουθεί παράδειγμα κειμένου δεσμεύσεων). Η διαδικασία εισάγει την ιδέα πως όποιος δεν είναι υπεύθυνος δεν είναι ελεύθερος και για αυτό επιλέγει να είναι «mandado» (δηλαδή να δέχεται εντολές), αντί να αυτοδιαχειρίζεται τη ζωή του. Επίσης, τα παιδιά ξέρουν πως η ελευθερία είναι μια διαδικασία στην οποία κάθε άτομο προχωρά σύμφωνα με τις δυνατότητες και την ωριμότητα του. Έτσι, όταν συστηματικά κάποιο άτομο δεν τηρεί τις δεσμεύσεις του, περνά στη κατάσταση «mandado», δηλαδή δεν μπορεί να επιλέξει ούτε να αποφασίσει για τον εαυτό του και βρίσκεται στη θέση να πρέπει να κάνει αυτό που κάποιο άλλο άτομο αποφασίζει για εκείνο. Με αυτόν τον τρόπο γνωρίζει την εμπειρία της ελευθερίας ως μια υπεύθυνη προσπάθεια και την απουσία ελευθερίας ως επιβολή άλλων ατόμων πάνω του.

Κάρτες Δεσμεύσεων

Προκειμένου να διευκολυνθούν τα παιδιά στον τομέα της υπευθυνότητας, τους δίνουμε κάποιες κάρτες που ονομάζονται «κάρτες δεσμεύσεων», τις οποίες συμπληρώνουν σε κάποιο χρονικό διάστημα και τις παρουσιάζουν στη λεγόμενη «Συνέλευση Παρουσίασης». Σε αυτή τη συνέλευση κάθε άτομο παρουσιάζει τι έχει μάθει στον τομέα της πνευματικής εργασίας, ώστε οι σύντροφοι και συντρόφισσες του να μπορούν να συμμετέχουν σε αυτό. Κάθε άτομο παρουσιάζει τις γνώσεις που πραγματικά απέκτησε και ποιές όχι και στη συνέχεια δείχνει ποιές δεσμεύσεις εκιλήρωσε όσον αφορά τις εργασίες, τις αξίες, την αυτοδιαχείριση, τη συμβίωση ώστε να καθοριστεί μεταξύ όλων των συντρόφων και συντροφισσών αν το άτομο είναι ελεύθερο επειδή πληρεί τις δεσμεύσεις του. Δηλαδή, προσδεδεί στην ελευθερία του αν έχει τηρήσει περισσότερες από ότι στο παρελθόν ή δεν είναι ελεύθερο επειδή αρνείται να εκιλήρωσει τις δεσμεύσεις του.

Ακολουθεί ένα παράδειγμα (από πολλά) «κάρτας δεσμεύσεων» ώστε να υπάρξει καλύτερη κατανόηση της χρησιμότητας τους.

ΚΑΡΤΑ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ

ΟΝΟΜΑ:

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΗΛΙΚΙΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ:

ΔΕΣΜΕΥΟΜΑΙ:

Να είμαι αλληλέγγυος-α, να μην είμαι ανταγωνιστικός-η:

Να είμαι υπεύθυνος-η:

Να μην χρησιμοποιώ βία:

Να σέβομαι τα άλλα άτομα:

Να εργαστώ στην κουζίνα:

Να συμμετέχω στις συλλογικές εργασίες:

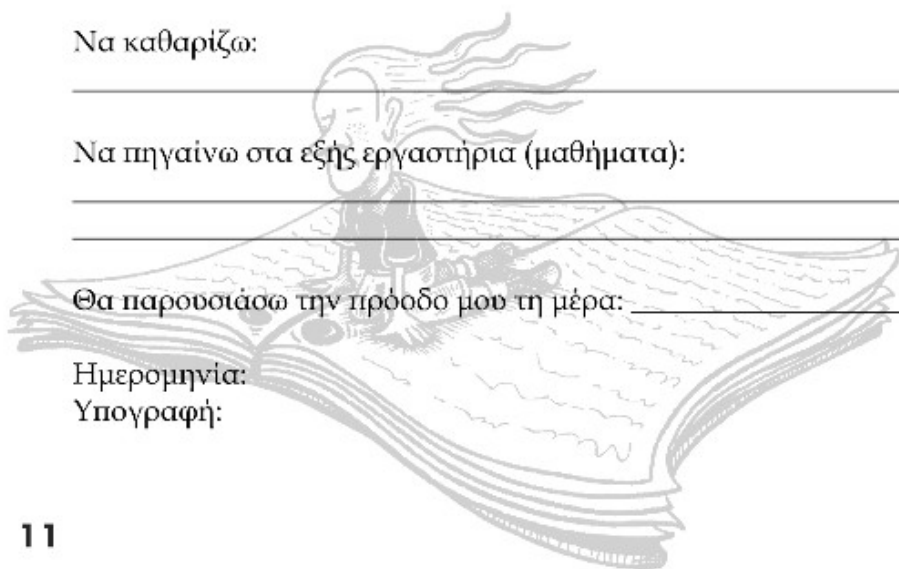
Να καθαρίζω:

Να πηγαίνω στα εξής εργαστήρια (μαθήματα):

Θα παρουσιάσω την πρόοδο μου τη μέρα:

Ημερομηνία:

Υπογραφή:

Ο τρόπος ή το εργαλείο για να μιηρέσουμε να φτάσουμε σε μια κοινωνία πιο δίκαιη και ελεύθερη είναι ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ, και λέμε διάλογο γιατί υπάρχει το λάθος να νομίζουμε πως το να μιλάμε σημαίνει διάλογο, όταν στις περισσότερες περιπτώσεις το να μιλάμε είναι μια πράξη εξουσίας και επιβολής. Διάλογος σημαίνει να βάζεις τον εαυτό σου στην οπτική του-της άλλου-ης, να ακούς, να καταλαβαίνεις, να στοχάζεσαι και να αναλύεις και ταυτόχρονα να είσαι ανοιχτός σε αλλαγές, σε διορθώσεις και στο να φτάσεις σε ελεύθερες συμφωνίες. Αλλά και στην περίπτωση αποκλίσεων να σέβεσαι τις επιλογές των άλλων και να επιτρέπεις χωρίς να ασκείς βία σε κάθε ανθρώπινη ομάδα να πραγματοποιεί αυτό που πιστεύει, χωρίς πιέσεις και καταναγκασμούς, χωρίς δόγματα και απόλυτες αλήθειες.

Κάθε άτομο και κάθε ομάδα έχει την δυνατότητα και το δικαίωμα να βαδίζει στο δρόμο που επιλέγει, όμως ταυτόχρονα έχει την υποχρέωση να σέβεται τις διαφορετικές επιλογές και την ελευθερία των υπολοίπων.

Πώς μεταφέρεται η γνώση;

Σε αντίθεση με την καθιερωμένη από τις εξουσίες άποψη πως μαθαίνεις μόνο με ένα τρόπο, μέσω καθιερωμένων προγραμμάτων, εμείς πιστεύουμε πως μαθαίνεις να ζεις ζώντας, να μιλάς μιλώντας, να σκέφτεσαι όντας σκεπτόμενος, να καταλαβαίνεις προσπαθώντας να καταλάβεις κτλ..

Τα δεδομένα, τις επιστήμες, τις γνώσεις τις μαθαίνουν τα παιδιά με το δικό τους τρόπο, γιατί κάθε άτομο έχει ένα προσωπικό ρυθμό και κάποια ενδιαφέροντα που πρέπει να σεβαστούμε, όμως προσπαθώντας να είναι η δουλειά όσο γίνεται πιο αντικειμενική, πρέπει να φτιάξουμε για κάθε ένα από τα παιδιά μια ύλη εργασίας, την οποία αυτά προχωρούν σύμφωνα με τις δυνατότητες τους, και ταυτόχρονα προσπαθώντας να εξαλείψουμε από αυτά στο μέγιστο δυνατό βαθμό προκαθορισμένες ιδέες, καθιερωμένες γραμμές, χειραγωγούμενα ενδιαφέροντα και παραμορφωμένη πληροφορία.

Για αυτό και πρέπει να ανασκευάσουμε τη πληροφορία και να την προσαρμόσουμε στα άτομα που θα την δεχτούν.

Η Συνέλευση

Η συνέλευση ενώνει όλα τα άτομα που μένουν στο σχολείο και έχει ως σκοπό την αυτοδιεύθυνση του.

Οι συλλευσιακές εμπειρίες αρχίζουν την ίδια στιγμή που τα μικρά παιδιά έρχονται στο σχολείο, δηλαδή, από την ηλικία των δύο ετών. Οι πρώτες εμπειρίες σε αυτό το πεδίο λαμβάνονται όταν κάποιο από αυτά τα άτομα έχει ένα πρόβλημα, οπότε συγκεντρώνονται με την υπόλοιπη κοινότητα για να το λύσουν με έναν ειρηνικό και διαλεκτικό τρόπο. Εκεί αποκτάται η εμπειρία και το βίωμα ότι ο λόγος είναι το κατ' εξοχήν ανθρώπινο εργαλείο, και ότι αυτό που μας χρησιμεύει - και πρέπει να χρησιμεύει - για να ζήσουμε με άλλους ανθρώπους είναι μια αυθόρμητη συνέλευση που πραγματοποιείται κάθε φορά που μια περίπτωση το απαιτεί.

Αφότου αποκτήσουν κάποια εμπειρία σε αυτό το πεδίο, αρχίζουν να συμμετέχουν σε γενικές συνελεύσεις είτε για να συζητήσουν και να επιλύσουν προβλήματα συλλογικού χαρακτήρα είτε για να επιλέξουν δραστηριότητες, εργασίες, παιχνίδια ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση που απαιτεί συμμετοχή στηριζόμενη στην αυτοργάνωση.

Όλα τα δεδομένα που συσσωρεύουν τα μικρά παιδιά με αυτή τη δυναμική διαδικασία, τα κάνει να χτίζουν κάποιες αντιλήψεις, να δημιουργήσουν κάποιες ιδέες, που στην συνέχεια θα αποτελέσουν μέρος της πνευματικής τους δομής και άρα του τι θα κάνουν στον κόσμο, και εκείνες τις στιγμές, στον «δικό τους κόσμο».

Από την άλλη μεριά, με τις συναντήσεις που πραγματοποιούν, μπορούν να εκφράζονται στην συλλογική συνέλευση, αντιλαμβανόμενα τι έχουν καταφέρει να κάνουν και τι όχι, ώστε η ομάδα να τα βοηθήσει να ξεπεράσουν τις δυσκολίες που έχουν και να μπορούν μεταγενέστερα να ανταποκριθούν σε αυτές και να κατευθυνθούν προς άλλα αντικείμενα πιο δύσκολα και αναπτυγμένα, που θα τα βοηθήσουν να νιώσουν και να ασκήσουν περισσότερη ελευθερία.

Η δυναμική της συνέλευσης είναι η ίδια για όλες τις ηλικίες. Διαφορές συναντώνται ανάλογα με τις ηλικίες στον ρυθμό της ωρίμανσης και στην πορεία της εξέλιξης.

Στις πιο μικρές ηλικίες οι συνελεύσεις γίνονται πάντοτε με την παρουσία κάποιου/ας παιδαγωγού, οι οποίοι/ες διευκολύνουν την διαδικασία.

Στην συνέχεια, πολλές από αυτές τις συνελεύσεις τις πραγματοποιούν μόνο τους, όταν ομαδικώς το ζητούν ή το χρειάζονται, χωρίς την παρουσία δηλαδή ενήλικων ατόμων.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν μια ομάδα δεν είναι ικανή να επιλύσει τα

προβλήματα με τα άτομα που την αποτελούν, καλούν άλλα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, και μόνο αν παρόλα αυτά δεν καταφέρουν να λύσουν τα προβλήματα, ζητάνε βοήθεια από την γενική συνέλευση, ώστε μεταξύ όλων, συμπεριλαμβανομένων και των ενηλίκων, να μπορεί να διευκολυνθεί η εύρεση λύσης.

Όταν παράγεται μια συγκρουσιακή κατάσταση μεταξύ δυο ή περισσότερων ατόμων, σε ηλικίες από έξι ετών και πάνω, συνηθίζεται να προσπαθούν να τη λύσουν χωρίς την εμπλοκή μεγαλύτερων συντρόφων/ισών, μοναχά όταν δεν τα καταφέρνουν φέρνουν το ζήτημα στην γενική συνέλευση.

Ακολουθούν συγκεκριμένα παραδείγματα σχεδιασμού της λειτουργίας του σχολείου που μας βοηθούν να γνωρίσουμε τη φιλοσοφία του στη πράξη, μέσα από προτάσεις της ομάδας των ενηλίκων που έχουν τεθεί σε συνελεύσεις

**Μάθηση της ελευθερίας μέσω της ελευθερίας
Να μεταβάλλουμε τη συμβίωσή μας**

Σε κάθε ομάδα θα επιλέγεται ένας-μια παρατηρητής, ο οποίος κάθε εβδομάδα θα προσπαθεί να σημειώνει την εξέλιξη κάθε ζητήματος, προόδου-πρωγουρίσματος ή μπλοκαρίσματος, όπως επίσης θα αναλύει και θα επισημαίνει τα άτομα που δυσκολεύονται στην εκμύληρωση των κοινών αποδεκτών στόχων, και θα παρουσιάζει τα αποτελέσματα στη συνέλευση.

Όταν υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ διαφορετικών ομάδων, κάθε ομάδα θα αναλύει την κατάσταση και θα προσπαθεί να δώσει ποικίλες λύσεις, προσπαθώντας να είναι θετικές και όχι αρνητικές. Πάνω από κάθε παρατηρητή κάθε ομάδας, θα επιλέγονται γενικοί παρατηρητές για μια συγκεκριμένη περίοδο, οι οποίοι θα παρατηρούν την γενική αυτοδιαχείριση και θα παρουσιάζουν τις δυσκολίες που

παρατήρησαν ώστε να προσπαθήσουμε να τις λύσουμε. Κάθε ομάδα θα επιλέγει τους εκπροσώπους της με σκοπό κάθε άτομο να αναλαμβάνει αυτή την ευθύνη.

Οι γενικοί παρατηρητές θα πρέπει να αξιολογούν την εργασία των παρατηρητών των ομάδων και η γενική συνέλευση θα αξιολογεί τη διαχείριση των γενικών παρατηρητών.

Κάθε ομάδα οφείλει να καταλήξει σε μια διακήρυξη σχετικά με τις αρχές, τις ηθικές αξίες, τα ατομικά δικαιώματα και ελευθερίες που την απασχόλησαν, όπως και τους τρόπους που χρησιμοποιήθηκαν για τη διατήρηση της δικαιοσύνης, την αποφυγή της βίας και των διακρίσεων και την αναζήτηση νέων τρόπων συμβίωσης.

Κάθε εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι με μια ομάδα για να τη συντονίζει, με την έννοια του να φροντίζει πως όλος ο κόσμος συμμετέχει ενεργά και κανένας δεν αποκλείεται ή αφήνει να επηρεάζεται από τους άλλους. Ο ρόλος του-της εκπαιδευτικού θα είναι το να διασφαλίζει πως η διαδικασία εξελίσσεται όπως έχει γίνει αποδεκτή από τη γενική συνέλευση, και ταυτόχρονα θα πρέπει να καθορίζει τη κατανομή του χρόνου των δραστηριοτήτων, εργασιών, μαθημάτων που θέλουν να δώσουν ή να λάβουν, λαμβάνοντας υπόψη πως κάθε άτομο που επιθυμεί να λάβει πρέπει να δώσει κάτι με τη σειρά του.

Θα γράφεται ένα κείμενο με όλα τα συμπεράσματα στα οποία θα φτάσουμε ώστε να χρησιμοποιείται σε κάθε στιγμή που χρειάζεται και έτσι κανείς δεν θα τα ξεχνάει και επίσης θα μπορεί να φωτοτυπηθεί για κάθε άτομο ώστε να το συμβουλευεται και να θυμάται τις συμφωνίες και τις δεσμεύσεις του.

Κάθε άτομο θα εξωτερικεύει στη γενική συνέλευση τι θέλει να λάβει και τι θα

δώσει ώστε να λειτουργούμε δίκαια.

Έχοντας υπόψη ότι το μεγαλύτερο εμπόδιο στην ελευθερία είναι ο εγωισμός, πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη σημασία σε αυτό και στο πότε και πώς λειτουργούμε με αυτό τον τρόπο, ώστε να βρίσκουμε προοδευτικές λύσεις.

Αν κάποιος δεν είναι διαθέσιμος να συμμετέχει σε μία αυτοδιαχειριζόμενη συμβίωση θα πρέπει να το πει στη πρώτη συνέλευση ώστε να ξέρουν όλοι πως δέχεται μια εξουσιαστική σχέση. Επίσης, κάθε άτομο που συμμετέχει στην αυτοδιαχείριση θα πρέπει να θέτει τον εαυτό του υπεύθυνο για τη μόρφωση του.

Εφόσον επιυλόν σε αυτό το τρίμηνο θα γίνουν δημοτικές και πολιτειακές εκλογές, θα δουλέψουμε αυτό το ζήτημα, ώστε να γνωρίζουν όλοι αυτή τη διαδικασία, τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της, τα κίνητρα των υποψηφίων κτλ... Θα έχουμε μια εμπειρία σε αυτό το χώρο με τον ακόλουθο τρόπο:

Κάθε ομάδα θα διαλέξει ένα συγκεκριμένο κόμμα που υπάρχει στην πόλη, θα το μελετήσει και θα προσπαθήσει να συνεχίσει τη διαδικασία που συμβαίνει στη πόλη, ώστε έτσι να γνωρίσει στην πράξη τι είναι οι εκλογές σε μια αστική δημοκρατία, τα προγράμματα τους και τους τρόπους τους για να αποκτήσουν ψήφους. Θα δίνονται λόγοι ταυτόχρονα με αυτούς στη πόλη και θα δούμε τι θα ακολουθήσει. Θα δουλέψουν πάνω στις ιδεολογίες, τα πολιτικά κόμματα, το καπιταλιστικό σύστημα και την παρούσα κατάσταση. Θα ερευνήσουν στους δρόμους για να γνωρίσουν τη διαδικασία, ώστε να δουν τις διαφορές μεταξύ μιας άμεσης δημοκρατίας και μιας αντιπροσωπευτική-κοινοβουλευτικής.

Άλλο θέμα που θα δουλέψουμε είναι ο πόλεμος, δεδομένου πως τώρα υπάρχει ένας πόλεμος και πρέπει να τον ερευνήσουμε, να βρούμε τις αιτίες, τα αποτελέσματα και τα κίνητρα πίσω από αυτόν.

Σχεδιασμός έτους 1997-98
Τρίτο Τρίμηνο

Γενικοί στόχοι:

-Η αλληλεγγύη και η ισότητα ως στοιχεία που ρυθμίζουν όλη τη διαδικασία

Μια αυτοδιαχειριζόμενη κοινωνία είναι δυνατή μόνο αν το ανθρώπινο όντα θέλουν να είναι ελεύθερα και αυτή είναι η μεγάλη αξία της. Αν θέλουμε να έχουμε την εμπειρία της ελευθερίας, χρειάζεται να αρχίσουμε να γνωρίζουμε τη κοινωνία στην οποία ζούμε και μετά να πειραματιστούμε στις διάφορες εκφάνσεις της, να γνωρίσουμε την αυτοδιαχειριζόμενη κοινωνία και μετά να πειραματιστούμε για να εντοπίσουμε πλεονεκτήματα και αδυναμίες, να βελτιώσουμε τη ζωή μας και αύριο να μπορούμε να διαλέξουμε συνειδητά.

Θα μπορούσαμε να το πετύχουμε με τον εξής τρόπο: τα εργαστήρια θα στοχεύουν στο να γνωρίσουμε το καπιταλιστικό σύστημα, να αποκτήσουμε μικρές εμπειρίες στις ομάδες και μετά να τις γενικεύσουμε. Επίσης, κάνουμε το ίδιο με την αυτοδιαχείριση. Είναι πολύ σημαντικό να απορρίψουμε την ιδέα πως ελευθερία σημαίνει να κάνω αυτό που θέλω, αλλά πρέπει να μας μείνει ξεκάθαρη η ιδέα πως ελευθερία είναι «διανομή και εκχώρηση» της ατομικής ελευθερίας στη συλλογική ελευθερία γιατί η ισότητα και η αλληλεγγύη είναι βασικά.

Επίσης πρέπει να απορρίψουμε την ιδέα ότι δικαιοσύνη σημαίνει όλοι-ες να κάνουμε το ίδιο, και όχι πως κάθε άτομο συνεισφέρει σύμφωνα με τις δυνατότητες του, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς του, χωρίς βέβαια να πέφτει στο λάθος της

νωθρότητας.

Είναι απαραίτητο να σπάσουμε την κατεστημένη διαδικασία που τείνει να επαναλαμβάνεται και να προσπαθήσουμε να ψάξουμε νέους τρόπους αυτοδιαχείρισης.

Δεχόμαστε ένα τύπο δικαιοσύνης που δεν είναι πραγματικός, γιατί τα άτομα σκέφτονται πως δικαιοσύνη είναι το κάθε άτομο της συλλογικότητας να δίνει το ίδιο και όχι να δίνει σύμφωνα με το μέγιστο των ικανοτήτων του.

Μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα κώδικα δικαιοσύνης βασισμένο στις διαφορές των ανθρώπων και έτσι να έχουμε περισσότερη ισότητα.

Πολύ συχνά το άτομο που έχει περισσότερη ικανότητα την περιορίζει για να ζητήσει από το άλλο άτομο το ελάχιστο του, αλλά αυτό είναι λάθος. Πρέπει να γεννήσουμε την ιδέα, ότι αυτός που έχει ένα πλεόνασμα και δεν το μοιράζεται, δεν πράττει δίκαια αλλά παράγει ανισότητα. Όλος ο κόσμος πρέπει να δίνει στη συλλογικότητα αυτό που θεωρεί πως έχει σε πλεόνασμα, δηλαδή, ένα κομμάτι του.

Κάθε άτομο της συλλογικότητας πρέπει να έχει ένα βιβλίο «υποχρεώσεων» που κάθε εβδομάδα τακτοποιεί, έτσι ώστε η συλλογική υπευθυνότητα να είναι πραγματική. Τα άτομα πρέπει να εκφράζουν τις ανάγκες τους με υπευθυνότητα και να μην τις υπερβαίνουν.

Όσον αφορά την εργασία, κάθε άτομο πρέπει να αποφασίζει το μέγιστο που μπορεί να κάνει και να προσπαθεί να ανταποκρίνεται σε αυτό από μόνο του, χωρίς να εξαρτάται από άλλους-ες και να σκέφτεται αν το έχει πετύχει ή όχι. Οι ομάδες θα πρέπει να κάνουν το ίδιο, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες και ικανότητες κάθε μέλους της ομάδας και να κατανέμουν τις ευθύνες λαμβάνοντας υπόψη τις ικανότητες και δυνατότητες κάθε μέλους, ώστε να λειτουργούν αλληλέγγυα. Αυτή η διαδικασία πρέπει να αφορά τόσο τις χειρωνακτικές όσο και τις πνευματικές εργασίες. Οι ομάδες πρέπει να προσέχουν τις κακομεταχειρίσεις και να μην ψάχνουν ψεύτικες δικαιολογίες.

Τα μέλη των ομάδων καλό είναι να γνωρίζονται μεταξύ τους ώστε να μπορούν να λειτουργούν με ευχέρεια και να μην επιτρέπουν την ανάπτυξη σχέσεων εξουσίας. Οι ομάδες πρέπει να είναι αυτόνομες, δηλαδή κάθε ομάδα θα πρέπει να εφαρμόζει τη διαδικασία και να κατανέμει τις ευθύνες της ανεξάρτητα από τις άλλες ομάδες, ώστε έτσι όλη η συλλογικότητα να έχει τις ίδιες ευθύνες, και να μην τα ρίχνει ο ένας-μια στον άλλο-η, ειρδιή γνωρίζουμε πως η καλύτερη δικαιολογία είναι το να σκέφτεσαι πως αυτό που δεν κάνω εγώ, θα το κάνουν άλλα άτομα, το οποίο παράγει διάκριση και αδικία. Όλοι πρέπει να αναλαμβάνουμε τις ίδιες ευθύνες και μετά να τις πληρούμε στο μέγιστο των δυνατοτήτων μας.

Όλος αυτός ο σχεδιασμός γίνεται για να συνειδητοποιήσουμε πως όλοι-ες πρέπει να αφήσουμε ένα κομμάτι από τον εγωισμό μας για το όφελος της συλλογικότητας, και αυτό είναι δύσκολο, αλλά μπορεί να γίνεται σιγά σιγά.

Στη γενική συνέλευση της πέμπτης, θα μπαίνουν οι λογαριασμοί κάθε μέρας και κάθε άτομο θα πρέπει να τους σημειώσει στο τετράδιο λογαριασμών του, να υπολογίσει τα κοινά έξοδα και να αναλάβει πως πάει η διαδικασία.

Συνοψίζοντας

Κάθε άτομο δεσμεύεται να δώσει το μέγιστο των δυνατοτήτων του ανεξάρτητα από τα άλλα άτομα.

Κάθε ομάδα δεσμεύεται να δώσει το μέγιστο των δυνατοτήτων της χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις άλλες ομάδες. Πρέπει να αποφύγουμε τις συγκρίσεις.

Θα ήταν ενδιαφέρον κάθε άτομο να δείξει τα ενδιαφέροντα του την ώρα του σχεδιασμού των εργαστηρίων και μετά να συννευρίσκονται τα άτομα που έχουν το ίδιο

ενδιαφέρον, ώστε να αποφύγουμε την ομοφωνία που μπορεί να παράγει αδιαφορία. Θα είναι καλό να παρακολουθούν τα εργαστήρια αυτά που το επιθυμούν και τα υπόλοιπα να αναφέρουν τί θα κάνουν εκείνη την ώρα.

Αν κάποιος-α δεν επιθυμεί να πηγαίνει σε κανένα εργαστήριο πρέπει να το σεβαστούμε, όμως πρέπει να δεσμευτεί πως θα κάνει κάτι σε εκείνο το χρόνο. Οι ομάδες πρέπει να συγκεκριμενοποιήσουν ποιές συλλογικές εργασίες θα κάνουν και τον χρόνο που θα αφιερώνουν για αυτές, έτσι ώστε να αποφεύγονται επαναλήψεις εργασιών.

Θα πρέπει να συζητήσουμε την αναγκαιότητα διαφοροποίησης της διαδικασίας των συλλογικών εργασιών, αλλάζοντας ώρα, μεταβάλλοντάς τις, προσπαθώντας να σπάσουμε τη μονοτονία της καθημερινότητας. Είναι πιο χρήσιμο, να δοκιμάσουμε να αλλάξουμε τον χρόνο -για παράδειγμα - εκπόνησης μιας εργασίας, παρά τη σύνθεση της ομάδας. Η μίξη των ομάδων έτσι ώστε να αποτελούνται από ανθρώπους διαφορετικών ηλικιών, προκαλεί επιπλέον κακομεταχείριση και αδικία, γιατί τα άτομα μεγαλύτερων ηλικιών αφήνουν στους μικρότερους τις δουλειές που τους αρέσουν λιγότερο, και αυτό πέρα του ότι είναι άδικο, προκαλεί πολλά προβλήματα.

Εργαστήρια (Μαθήματα) του τρίτου τριμήνου 1997-1998

Ομάδα 1: από 6 μέχρι 8 ετών

Ιστορία της τέχνης
Παρακολούθηση σινεμά και τηλεόρασης
Δημιουργικά μαθηματικά
Μουσική
Σχέδιο και ζωγραφική
Άλλες κουλτούρες
Βοτανική ή ανατομία

Ομάδα 2: από 9 μέχρι 10 ετών

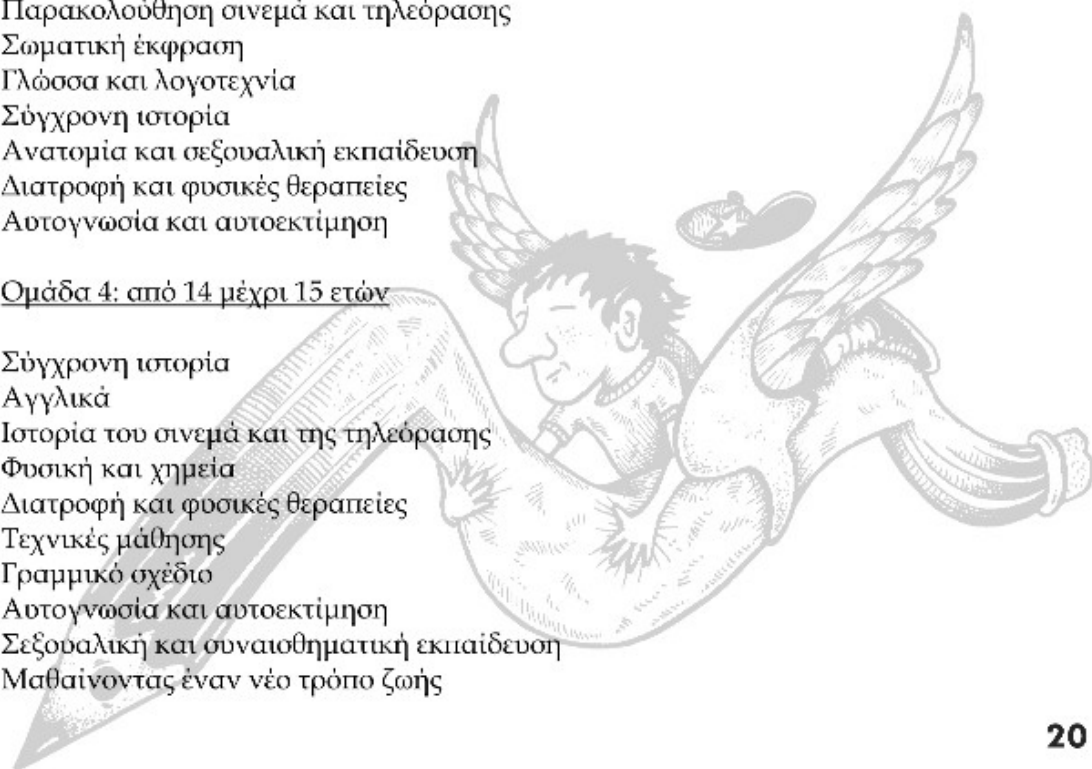
Σωματική έκφραση
Πώς να κάνουμε μια εφημερίδα
Πώς να κάνουμε μια έρευνα
Παρακολούθηση σινεμά και τηλεόρασης
Μουσική
Γαλλικά
Ανατομία

Ομάδα 3: από 11 μέχρι 13 ετών

Γαλλικά ή Αγγλικά
Σχέδιο και ζωγραφική
Παρακολούθηση σινεμά και τηλεόρασης
Σωματική έκφραση
Γλώσσα και λογοτεχνία
Σύγχρονη ιστορία
Ανατομία και σεξουαλική εκπαίδευση
Διατροφή και φυσικές θεραπείες
Αυτογνωσία και αυτοεκτίμηση

Ομάδα 4: από 14 μέχρι 15 ετών

Σύγχρονη ιστορία
Αγγλικά
Ιστορία του σινεμά και της τηλεόρασης
Φυσική και χημεία
Διατροφή και φυσικές θεραπείες
Τεχνικές μάθησης
Γραμμικό σχέδιο
Αυτογνωσία και αυτοεκτίμηση
Σεξουαλική και συναισθηματική εκπαίδευση
Μαθαίνοντας έναν νέο τρόπο ζωής

Εκπαίδευση και Ιδεολογία

Δεν γίνεται να διδάξεις χωρίς μια ιδεολογία γιατί η εκπαίδευση αναγκαστικά έχει ένα σκοπό και αυτός ο σκοπός καθορίζεται από τον τύπο της κοινωνίας και των ανθρώπων που θέλεις. Δεν υπάρχει ουδέτερη παιδαγωγική ή απολιτική, και πολύ λιγότερο μη ιδεολογική. Ένα σύνολο από ιδέες είναι κάτι που κάθε λογικός άνθρωπος κατέχει. Στην εκπαίδευση, είτε το θέλεις είτε όχι, συνειδητά ή υποσυνείδητα τις μεταδίδεις και για αυτό εκπαιδεύεις με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, γιατί επιθυμείς έναν πολύ συγκεκριμένο τρόπο ζωής και σκέψης.

Όταν οι πρώτοι μαθητές μας είχαν τελειώσει το σχολείο μας περιμέναμε να μάθουμε τι είχαμε κάνει. Όταν αναλύσαμε τα αποτελέσματα, είδαμε πως αρκετοί άνθρωποι που είχαμε βοηθήσει να δημιουργηθούν δεν ήταν όπως σκεφτόμασταν και έτσι ήταν προφανές πως είχαμε κάνει περισσότερα λάθη από ότι νομίζαμε.

Το βασικό μας λάθος ήταν πως πιστεύαμε πως δεν έπρεπε να εισάγουμε στο μυαλό των μαθητών τις ιδέες μιας συγκεκριμένης ιδεολογίας: της δικής μας, αλλά πως αν εκπαιδεύονταν σε αυτές τις αξίες θα την παρήγαγαν από μόνοι τους. Αρκετές από αυτές τις αξίες βρίσκονταν στη προσωπικότητα τους, όμως δεδομένου πως έφευγαν από το σχολείο σε ηλικίες της εφηβείας, κάποιες αξίες δεν είχαν κατασταλάξει και για αυτό άλλες έπαιρναν τη θέση τους.

Άλλο λάθος που κάναμε ήταν η πεποίθησή μας πως οι οικογένειες τους ενστερνίζονταν τις αξίες που προτείναμε. Επίσης δεν λάβαμε υπόψη μας την εκπαιδευτική λειτουργία των έμμεσων μέσων εκπαίδευσης όπως κοινωνικές ομάδες, μέσα μαζικής επικοινωνίας, παρέες κτλ, τα οποία με τρόπο υποσυνείδητο είχαν επηρεάσει τις προσωπικότητές τους.

Έπρεπε να αποδεχτούμε μια καινούργια ιδέα και να απορρίψουμε μια άλλη. Η καινούργια ιδέα ήταν πως ο άνθρωπος δεν είναι ελεύθερος αλλά «μαθαίνει να είναι ελεύθερος», για αυτό το να «δωρίζεις» την ελευθερία το μόνο πράγμα που πετύχαινε ήταν να φτιάξει ανθρώπους ηδονιστές και εγωιστές, που αγαπούν μόνο την ΔΙΚΗ ΤΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, αλλά υποτιμούν ή αγνοούν την ελευθερία των άλλων. Είδαμε πως υπάρχει μια πολύ λεπτή γραμμή ανάμεσα στο σεβασμό στην ελευθερία του παιδιού από τη μία και στην ικανοποίηση των καπριτσιών και των εγωισμών του από την άλλη. Για αυτό και έπρεπε να δουλέψουμε την ισορροπία ανάμεσα στα δυο και να δράσουμε ενάντια στα καπριτσια χωρίς να μειώνουμε την προσωπική ελευθερία. Αν όμως δίναμε εμείς όλες τις λύσεις, δεν θα ήταν ικανά να αγωνιστούν για την κατάκτηση περισσότερης ελευθερίας για αυτό θα γίνονταν απάθη.

Είδαμε επίσης, πως υπάρχει μια συγκεκριμένη διαφορά μεταξύ απόλαυσης και ευτυχίας και για αυτό, έπρεπε να μειώσουμε την απόλαυση ώστε να πετύχουμε περισσότερη ευτυχία για τα ίδια και τους άλλους.

Παρατηρήσαμε πως τα παιδιά ήθελαν να απολαμβάνουν μόν τα αποτελέσματα μια ελευθερίας χωρίς όρια, όμως από την άλλη μειώναν τις άλλες αξίες όπως η αλληλεγγύη, η υπευθυνότητα, η ισότητα, η δικαιοσύνη, ο μη ανταγωνισμός. Προφανώς από την οπτική τους ήθελαν τα πλεονεκτήματα του δικού μας συστήματος(αντιεξουσιαστικού) και του υπάρχοντος (εξουσιαστικού) και

δημιούργησαν ένα βρόδδιο μεταξύ του ενός και του άλλου τρόπου ζωής.

Η αστική επιρροή ήταν μεγάλη στους μαθητές και τις μαθήτριες και για αυτό πάνω από όλα είχαμε την ευθύνη να αλλάξουμε και να προχωρήσουμε προς την δημιουργία ανθρώπων που θεωρούσαμε πως θα μπορούσαν να μεταβάλλουν την παρούσα κοινωνική δομή, να δημιουργήσουμε ανθρώπους ικανούς να εισέλθουν σε αυτή τη κοινωνία και να συμβάλλουν στην αλλαγή της. Και έτσι αλλάξαμε...

Η Ελευθεριακή Παιδαγωγική

Μερικά από τα χαρακτηριστικά που θα σηματοδέμουν τον 19^ο και μεγάλο μέρος του 20^{ου} αιώνα έχουν την αφετηρία τους στον Διαφωτισμό και στη Γαλλική Επανάσταση.

Το κοινό χαρακτηριστικό και στις δύο παραπάνω διαδικασίες είναι η ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΣΤΗ ΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΟΝΤΩΝ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΝΟΥΝ ΟΡΘΟΛΟΠΙΚΑ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥΣ.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ είναι τα διακριτικά γνωρίσματα των επαναστατημένων. Η μπουρζουαζία και το προλεταριάτο θα παραλάβουν αυτή την κληρονομιά: οι αστοί για να την προδώσουν και οι προλετάριοι για να προσπαθήσουν να την πραγματώσουν πλήρως. Η ρήξη γεννιέται μέσα στη ίδια την επανάσταση με τη σύγκρουση ανάμεσα στον Μπαμπιέφ και τους Ισους. Η μπουρζουαζία και η εργατική τάξη θα ακολουθήσουν διαφορετικούς δρόμους και σε γενικές γραμμές συγκρουόμενους.

Στην Ισπανία έχουμε ένα παράδειγμα της ρήξης ανάμεσα στους ομοσπονδιακούς δημοκρατικούς και τους αναρχικούς.

Ο αναρχισμός θα διατηρήσει τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό του όπως αυτός διαμορφώθηκε από τους Διαφωτιστές. Και οι δύο πιστεύουν στη Λογική και πως η καλλιέργειά της μπορεί να μεταμορφώσει την κοινωνία: εάν τα άτομα δεν συντρίψουν την άγνοιά τους, δεν θα μπορέσουν να συγκρουστούν με την επικρατούσα κοινωνική αδικία.

Τα άτομα οφείλουν να μάθουν να είναι ελεύθερα και αλληλέγγυα και να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους στην συμμετοχή για τη διαχείριση της κοινωνίας. Οι αναρχικοί διατηρήθηκαν πάντοτε σε επαφή με τα κινήματα της εκπαιδευτικής αναμόρφωσης κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα.

Οι ορθολογιστικές σχολές στην Καταλωνία, οι εμπειρίες του Κερπούις και του Λα Μπους είναι δείγματα σχολών της ανανεωτικής παιδαγωγικής. Η ανανέωση έχει την μακρινή καταγωγή της στον Ρουσσώ, κυρίως σ' αυτό που αναφέρει σαν το σπουδαιότερο στην παιδαγωγική διαδικασία, το να θέσεις δηλαδή το παιδί στο κέντρο αυτής.

Οι αναρχικοί συγκέντρωσαν επίσης τις βασικές αρχές του Φουριέρ, ο οποίος είχε επιμείνει στην ανάγκη να εκπαιδεύεται το παιδί περισσότερο με το παιχνίδι παρά με την πειθαρχία, σχεδιάζοντας μια ΑΝΤΙΑΥΤΑΡΧΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ την εποχή που δίνει μεγάλη σημασία στην ένωση της χειρωνακτικής και πνευματικής εργασίας.

Η ΙΔΕΑ: Ο ΑΝΤΙΑΥΤΑΡΧΙΣΜΟΣ: η απόκρουση της υιοταγής ως μέσου καταπίεσης

Ο Γκόντγουϊν εμβαθύνει στους κινδύνους που υπάρχουν στο να πραγματοποιηθεί ένα σχολικό σύστημα εξαρτώμενο από την κυβέρνηση, γιατί έτσι αυτή βοηθιέται να δυναμώσει και να διαγωνιστεί.

Ο Ρικάρδο Μέγια και ο Φερέρ Γκουάρδια διαφωνούν σχετικά με την αίσθηση της ελευθερίας και για την εκπαίδευση στην ελευθερία και για την ελευθερία. Ο Μέγια από τη μία είναι οπαδός του να μην υπάρχει κανένας περιορισμός. Ο Φερέρ, συμφωνεί με τον Μπακούνιν, είναι οπαδός της άποψης «οι μαθητές να δέχονται προοδευτικά την ελευθερία». Επίσης δέχεται την επίδραση του Πολ Ρομπιέν και δεν θεωρείται από πολλούς (ο Φερέρ) σαν αυθεντικός αναρχικός.

Ο Τολστόι συμφωνεί με τους αναρχικούς παιδαγωγικούς σχεδιασμούς, αν και δεν είναι αναρχικός.

Ο Μπακούνιν δηλώνει ότι «η ελευθερία κατορθώνεται μόνο με την ελευθερία και κάθε πρόβλημα που λύνεται με την βία εξακολουθεί να είναι ένα πρόβλημα».

Στον Κεμπούις ο Πολ Ρομπιέν δηλώνει ότι οι ενήλικοι οφείλουν να έχουν μεγαλύτερο σεβασμό στην ελευθερία του παιδιού, γι' αυτό αποκρούει το μίσος στην αυθεντία και το πνεύμα της επανάστασης.

Στο Λα Ρους ο Φάουρε επιμένει ότι το παιδί ανήκει μόνο στον εαυτό του. Ο Φερέρ θα επιμένει περισσότερο στον λαϊκό και επιστημονικό παράγοντα παρά στην ελευθερία.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Σημαίνει «να αναπτύσσει όλες τις ικανότητες του παιδιού».

Τίποτε δεν έχει να κάνει η ολοκληρωμένη εκπαίδευση με μια συσσώρευση γνώσεων, αλλά αναφέρεται περισσότερο σε μια αρμονική ανάπτυξη όλων των ικανοτήτων του παιδιού (Ρομπιέν), ώστε να φτάσει με τον τρόπο αυτό στην πρακτική του να παρέχεται η εκπαίδευση, ισοτίμα σε όλες τις κοινωνικές τάξεις.

Ο Προυντόν δεν έχει γράψει τίποτα εξειδικευμένο στα παιδαγωγικά, αλλά έχοντας μεγάλη ανησυχία για τη μόρφωση του λαού, διατύπωσε την ιδέα να μην υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στην εργασία και άσκηση κριτική στην μεγάλη εξειδίκευση που σκοπό έχει να περιλαμβάνει μόνο βέβαιες σφαίρες της γνώσης πολύ μηχανικές, γιατί φτωχαίνει την ολοκλήρωση του ατόμου.

Ο Κροπότκιν είναι αυτός που επιστράτη την προσοχή κυρίως στα προβλήματα που δημιουργεί μια άριστη εκπαίδευση που χωρίζει τα παιδιά σε χειρωνακτές και διανοούμενους εργάτες. Η εξειδίκευση πρέπει να ακολουθήσει μετά από μια γενική εκπαίδευση στην οποία περιλαμβάνονται τόσο η επιστήμη όσο και η χειρωνακτική εργασία.

Ο Ρους ντε Φορ καθώς και οι Ρομπιέν και Τολστόι πειραματίζονται με την ολοκληρωμένη εκπαίδευση. Πιο μακριά βρισκόταν ο Φερέρ.

Οι αναρχικοί ποτέ δεν εμπορευόνταν τις γρήγορες και βίαιες επαναστάσεις. Η επανάσταση έπρεπε να αρχίσει από τα κάτω, προετοιμάζοντας τα άτομα να ζήσουν με διαφορετικό τρόπο, ακολουθώντας σ' αυτή την κοινωνία άλλες, **ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ** σχέσεις. Δημιουργώντας άτομα ενήμερα για τα κακώς κείμενα της κοινωνίας και ικανά να αρχίσουν τον αγώνα για μια καλλίτερη κοινωνία.

Για το λόγο αυτό έπρεπε να δημιουργηθούν άτομα ικανά να αποφασίζουν για τον εαυτό τους και αλληλέγγυα με τους υπόλοιπους.

Άλλο γενικό σημείο είναι ότι, παρά τη σημασία που αποδίδεται στη μόρφωση, σημαντικό είναι να σκεφτόμαστε ότι αυτή δεν είναι από μόνη της ικανή να γενικεύσει μια ριζοσπαστική αλλαγή, μια επανάσταση.

Η ΑΛΛΗΛΕΓΥΗ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ, Η ΟΠΟΙΑ ΕΠΙΣΗΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.

ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ!

«ΣΤΟΝ ΚΑΘΕΝΑ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ, ΣΤΟΝ ΚΑΘΕΝΑ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ», το κορυφαίο αναρχικό μήνυμα που έδωσε ο Προυντόν σε αντίθεση με το μαρξιστικό «ΣΤΟΝ ΚΑΘΕΝΑ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ».

Η κλιμάκωση των αναρχικών αξιών είναι μέρος της ΑΛΛΗΛΕΓΥΗΣ.

Σύμφωνα με τον Μέγια: τίποτα δεν έχει σημασία ακόμη και η ελευθερία. Πρέπει να σκεφτόμαστε ότι η αλήθεια της μιας μέρας είναι το λάθος της επόμενης μέρας.

Ο Πολ Ρομπέν διηθήθηκε από το 1880 ως το 1894 το Ορφανοτροφείο του Κερπουίς όπου παρείχε μια λαϊκή, ορθολογιστική και αντιδογματική διδασκαλία, ολοκληρωμένη και χωρίς ιεραρχίες.

Ο γάλλος Σερπαστιάν Φορ διηθήθηκε το Ρούτσε από το 1904 ως το 1917 με ένα πλάνο ολοκληρωμένης εκπαίδευσης.

Ελευθεριακή Σκέψη

Οι εκπαιδευτικές αρχές του ισπανικού ελευθεριακού κινήματος εκφράζονται σε μια Αρχή: το ορθολογιστικό σχολείο.

Με αφετηρία το παράδειγμα του Φερρέρ Γκουάρδια και του Μοντέρνου Σχολείου του, οι διαδικασίες της εκπαιδευτικής και πολιτιστικής πραγμάτωσης των διαφόρων αναρχοσυνδικαλιστών περιελάμβαναν συνήθως ανάμεσα στους στόχους τους, το άνοιγμα ενός κέντρου ορθολογιστικής διδασκαλίας.

Αυτό το πλάνο βρίσκει επίσημη υποστήριξη στα διάφορα συνέδρια της CNT. Στο ιδρυτικό συνέδριο της Βαρκελώνης το 1910 συμπεριελήφθη στο θέμα 10 «η αναγκαιότητα της ίδρυσης σχολείων μέσα στα εργατικά συνδικάτα».

Στο συνέδριο της Κομέντια της Μαδρίτης το 1919, γίνεται επίσης αναφορά στην ορθολογιστική διδασκαλία, στη οποία μεταξύ των άλλων προτείνεται ότι: «θα ήταν ενδεδειγμένο εκείνα τα συνδικάτα που έχουν τις δυνατότητες και τα μέσα να συμβάλλουν άμεσα στην ίδρυση τέτοιων σχολείων».

Στο «Ομοσπονδιακό Σχέδιο του Ελευθεριακού Κομμουνισμού» που έλαβε χώρα στο συνέδριο της Σαραγόσα το 1926, κάτω από την επιγραφή «Από την παιδαγωγική, στην τέχνη, την επιστήμη και τον ελεύθερο πειραματισμό» υποστηρίζεται μια ελεύθερη διδασκαλία, επιστημονική και ισότιμη και για τα δύο φύλα, που σημαδεύεται από όλα τα βασικά στοιχεία για την εξάσκηση της χωρίς να έχει σημασία με ποιον κλάδο της παραγωγικής διαδικασίας και της ανθρώπινης γνώσης συνδέεται».

«η Μόρφωση με αυτή την αντίληψη θα είναι πιο σταθερό υπόβαθρο για την ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ».

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Περιοδικά και Μπροσούρες

- 1^η Επίσκεψη στο Νησί της Αλφαβήτου, συλλογή κειμένων, εκδόσεις Ελευθεριακή Κουλτούρα, Φλεβάρης 1991
- 2^η Επίσκεψη στο Νησί της Αλφαβήτου, Summerhil, Kinokuni, Bonaventure, Σεπτέμβριος 1995
- 3^η Επίσκεψη στο Νησί της Αλφαβήτου, Άνοιξη 1997
- 4^η Επίσκεψη στο Νησί της Αλφαβήτου, Καλοκαίρι 1998
- 5^η Επίσκεψη στο Νησί της Αλφαβήτου, Άνοιξη 1999
- 6^η Επίσκεψη στο Νησί της Αλφαβήτου, 2000 (περιλαμβάνει το άρθρο «Escuela Paideia, Μοντέρνο Σχολείο στην Ισπανία»)
- 7^η Επίσκεψη στο Νησί της Αλφαβήτου, Χειμώνας 2001
Όλα τα τεύχη "το Νησί της Αλφαβήτου" βρίσκονται στο:
<http://black-tracker.gr/details.php?id=266>
- Εκπαίδευση και Εξουσία, ΚΤ-ΠΟΦΠ, Μάιος 2004
- Για ένα ελεύθερο πανεπιστήμιο σε μια ελεύθερη κοινωνία, Αντιεξουσιαστική Κίνηση, resistance2003.gr
- Συμβολή στην κριτική του σύγχρονου σχολείου μέσα από το φως των απόψεων του Ivan Illich, Bob, Αθήνα, Ιούνης 2004

Βιβλία

- Βανεγκέμ Ραούλ, Το τέλος της εξάρτησης, προειδοποίηση προς τους μαθητές γυμνασίου και λυκείου, εκδόσεις Ελεύθερος Τύπος, 1996
- Βεργίδης Δημήτρης, Από την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση στον αυτοδιαχειριστικό πειραματισμό, εκδόσεις Ανδρομέδα, 1983
- Το σχολείο της οδού Βιτρύβ, ...έξω από το σχολείο (απόπειρα για μια άλλη παιδαγωγική), εκδόσεις Ανδρομέδα, 1983
- Γιόργκενσεν Μόσε, Το σχολείο ανήκει στους μαθητές του, το πειραματικό λύκειο του Όσλο, εκδόσεις Ανδρομέδα, 1984
- Γκούντμαν Πωλ, Ντάννισον Τζωρτζ, Εκπαιδευτικός Ζουρλομανδύας ή Σχολεία του Δρόμου, Αυτόνομες Εκδόσεις 1982
- Γκούντμαν Πωλ, Κριτική της κατεστημένης παιδείας Υποχρεωτική Δυσεκπαίδευση, εκδόσεις Καστανιώτης, 1977
- Illich Ivan, Κοινωνία Χωρίς Σχολεία, εκδόσεις Νεφέλη, 1976
- Illich Ivan, Μετά την Κοινωνία Χωρίς Σχολεία τί, πολιτική αντιστροφή, εκδόσεις Σπηλιώτη, 1973
- Κριβάς Σπύρος, Παιδαγωγική Επιστήμη: Βασική θεματική, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2000
- Μάντελ Ζεράρ - Βόγκτ Κρίστιαν, Το παιδαγωγικό μανιφέστο (1^ο μέρος), εκδόσεις Ανδρομέδα, 1980
- Νηλ Α. Σ., Ελευθερία - Όχι Αναρχία!, εκδόσεις Μπουκουμάνης, 1975 (κάκιστη απόδοση του αγγλικού τίτλου Freedom - Not License!)
- Νηλ Α. Σ., Θεωρία και πράξη της αντιαυταρχικής εκπαίδευσης (Σάμμερχιλ: το επαναστατικό παράδειγμα ενός ελεύθερου σχολείου), εκδόσεις Μπουκουμάνης, 1972
- Ντιούι Τζων, Εμπειρία και εκπαίδευση, εκδόσεις Γλάρος, 1980

- Ντιούι Τζων, Το σχολείο και η κοινωνία, εκδόσεις Γλάρος, 1982
- Πόστμαν Νηλ - Βαϊνγκάρντνερ Τσαρλς, Η εκπαίδευση σαν μέσο ανατροπής του κατεστημένου, εκδόσεις Μπουκουμάνης, 1975
- Ρεϊμερ Ε., Το σχολείο είναι νεκρό, εκδόσεις Βέργος, 1971
- Σμιτ Ζ., Οι δάσκαλοι σύντροφοι, εκδόσεις Ανδρομέδα, 1984
- Σπρίνγκ Τζόελ, Το Αλφαβητάρι της Ελευθεριακής Εκπαίδευσης, εκδόσεις Ελεύθερος Τύπος, 1987
- Στίρνερ Μαξ, Οι λανθασμένες αρχές της παιδείας μας, εκδόσεις Ελεύθερος Τύπος, 2000
- Συλλογικό, Η ιδεολογία της Εκπαίδευσης και η μάθηση της Ελευθερίας, εκδόσεις Καστανιώτης, 1979
- Freire Paulo, Δέκα επιστολές προς εκείνους που τολμούν να διδάσκουν, εκδόσεις Επίκεντρο, 2006
- Freire Paulo, Η αγωγή του καταπιεζόμενου, εκδόσεις Ράππα, 1977
- Freire Paulo, Πολιτιστική δράση για την κατάκτηση της ελευθερίας, εκδόσεις Καστανιώτης, 1977
- Χολτ Τζων, Το σχολείο φυλακή και η ελεύθερη μάθηση, εκδόσεις Καστανιώτης, 1978

Ενδεικτικοί Διαδυκτιακοί Σύνδεσμοι Σχολείων, Συλλογικοτήτων, Πανεπιστημίων:

- Ελευθεριακό παιδικό στέκι El Paso (Θεσσαλονίκη): www.el-paso-thessaloniki.blogspot.com
- Κατάληψη Επιταχυντής Ελευθερονίων (Αθήνα): www.eleftheronio.org
- Underground Free University (U.F.U, Αθήνα): www.ufu.gr
- ΣΥΝ ΑΠΕΙΡΟ - Ελεύθερα σεμινάρια κοσμήματος (Αθήνα): www.synapeiro.gr/gr/index.php?option=com_content&task=view&id=32&Itemid=44
- Paideia (Μέριδα, Ισπανία): www.paideiaescuelalibre.org
- Trapese, popular education collective (Αγγλία-Ισπανία): trapese.clearerchannel.org
- Ινστιτούτο Κοινωνικής Οικολογίας (Η.Π.Α.): www.social-ecology.org
- Summerhill (Αγγλία): www.summerhillschool.co.uk
- The Directory of Democratic Education: www.democraticeducation.com
- Πανεπιστήμιο Vincennes (Γαλλία μετά το Μάη του 68): <http://julienas.ipt.univ-paris8.fr/hist>
- Ζαπατιστικά σχολεία (Μεξικό): www.ufu.gr/files/paideia/zapatistas_education.zip
- Πανεπιστήμιο της Γης - Universidad de la Tierra (Μεξικό): www.unitierra.org
- Κίνημα των χωρίς Γη, εκπαίδευση (MST, Βραζιλία): www.mstbrazil.org/?q=educationsector, www.mstbrazil.org/education.html
- Λαϊκό Πανεπιστήμιο των μητέρων της πλατείας του Μαΐου (Αργεντινή): www.madres.org/univumpm/univumpm.asp

- Σχολεία ιθαγενικών κοινοτήτων του κινήματος ενάντια στα φράγματα στον ποταμό Narmada (NBA, Ινδία): www.narmada.org/ALTERNATIVES/jeevanshalas.html
- Barefoot college (Ινδία): www.barefootcollege.org

Επίσης, στον ελλαδικό χώρο λειτουργούν το παιδικό στέκι Εξαρχείων (paidikosteki@yahoo.com), η παιδική ομάδα «φτου ξελευθερία» στην κατάληψη Villa Amalias και το παιδικό στέκι Ρεθύμνου.

Άρθρα και Κείμενα:

- Παιδαγωγικά υβρίδια και η αναζήτηση του Καλού Σχολείου (Matt Hern): www.eutopia.gr/keimena/13/kaloSxoleio.htm
- Αντί Εισαγωγής: vrahokipos.gr/v2/index.php/eleitheriaki-ekpaideisi/to-nisi-tis-alfabitou-episkepsi-proti-1/anti-eisagogis.html
- Γιατί έχουμε να μάθουμε πολλά ακόμα, Trapese (από την συλλογική μετάφραση στα ελληνικά του βιβλίου DIY: A handbook for changing our world): [www.ufu.gr/files/paideia/Why we still have a lot to learn - DIY handbook.pdf](http://www.ufu.gr/files/paideia/Why%20we%20still%20have%20a%20lot%20to%20learn%20-%20DIY%20handbook.pdf)
- Toward a Historical Perspective of Libertarian and Anarchist Education in the United States: www.social-ecology.org/harbinger/vol2no1/education.html
- Anarchy revisited, an inquiry into the public education dilemma: www.mises.org/journals/jls/2_4/2_4_7.pdf
- The Emergence of Compulsory Schooling and Anarchist Resistance (Institute for Social Ecology March 03): www.mindfully.org/Reform/2003/Compulsory-Schooling-AnarchistMar03.htm
- The manufacture of subjection: A critique of compulsory state education: www.libertarian.co.uk/lapubs/educn/educn011.pdf
- Leo Tolstoi: flag.blackened.net/daver/anarchism/tolstoy
- The origin and ideals of the modern school by Francisco Ferrer: dwardmac.pitzer.edu/Anarchist_Archives/bright/ferrer/origin.html
- Francisco Ferrer and the Modern school by Emma Goldman: dwardmac.pitzer.edu/Anarchist_Archives/goldman/aando/ferrer.html
- Ivan Illich: www.infed.org/thinkers/et-illie.htm

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

για το **Ελευθεριακό Σχολείο ΡΑΙΔΕΙΑ**
στη Μέριδα της Ισπανίας

ΣΑΒΒΑΤΟ 5/7
ώρα: 18:30

«Παλεύουμε μέρα με τη μέρα,
προσπαθώντας να δείξουμε πως
ο καλύτερος τρόπος να περάσουμε
από αυτό τον κόσμο μαζί,
είναι μέσα από την Αναρχία»

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

από συντρόφους
που βρέθηκαν εκεί

- ◆ ΠΡΟΒΟΛΗ VIDEO
- ◆ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

για την προοπτική
της ελευθεριακής
εκπαίδευσης
εδώ...

Κατάληψη Κτήματος Πραποπούλου
πεζόδρομος Προφ. Ηλία, Χαλάνδρι
απέναντι από το θέατρο Ρεματιάς
protovouliaxalandriou.blogspot.com

ΕΚΔΗΛΩΣΗ Δευτέρα 24/11, 15:00

για το ελευθεριακό σχολείο

ΡΑΙΔΕΙΑ

στη Μέριδα της Ισπανίας

Ανιχνεύοντας μονοπάτια
προς μια Άλλη εκπαίδευση,
στο δρόμο για μια Άλλη κοινωνία

Ενημέρωση

από άτομα που
βρέθηκαν εκεί

Συζήτηση

για την προοπτική
της ελευθεριακής
εκπαίδευσης εδώ

Έντυπο υλικό

Προβολή video

www.eleftheronio.org

Κατάληψη
Επιταχυντής Ελευθερονίων
εντός της Πολυτεχνειούπολης,
γωνία Κατεχάκη & Κοκκινοπούλου
(30 μ. από πύλη Κοκκινοπούλου,
στρίβοντας αριστερά στο κόκκινο μονοπάτι)

ΕΚΔΗΛΩΣΗ Τρίτη 10/2, 21:00

για το ελευθεριακό σχολείο

ΡΑΙΔΕΙΑ

στη Μέρα της Ισπανίας

Ανιχνεύοντας μονοπάτια
προς μια Άλλη εκπαίδευση,
στο δρόμο για μια Άλλη κοινωνία

Ενημέρωση

από άτομα που
βρέθηκαν εκεί

Συζήτηση

για την προοπτική
της ελευθεριακής
εκπαίδευσης εδώ

Έντυπο υλικό

Προβολή video

Ελεύθερα Σεμινάρια Κοσμήματος

ΣΥΝΑΠΕΙΡΟ
Κάσμηρα

Δεκελέων 3, 11854
Γκάζι (Μετρό Κεραμεικός)
210 3453178, www.synapeiro.gr

1978 2008

